Çocuklar ?çin Travma Sonras? Stres Tepki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar ?çin Travma Sonras? Stres Tepki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18941

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar ?çin Travma Sonras? Stres Tepki Ölçe?i, çocuk ve ergenlerde travmatik ya?ant?lar sonras?nda ortaya ç?kan **travma sonras? stres tepkilerini** ölçmek amac?yla Türkçe'ye uyarlanm?? 20 maddelik bir psikometrik araçt?r. Ölçek, olay? yeniden ya?ama, yok sayma/kaç?nma ve a??r? uyar?lm??l?k olmak üzere üç temel alt boyuttan olu?maktad?r. Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 1999 y?l?nda Erden ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Travma Sonras? Stres, Çocuk Psikolojisi, Stres Tepkisi, **Likert** Ölçe?i, Psikometrik Uyarlama, **Güvenirlik**, **Geçerlik**

Yazarlar

Gülsen Erden, E. Z. K?l?ç, R. ?. Uslu, E. Kerimo?lu

?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, çocuklar?n ya?ad?klar? travmatik bir olay?n ard?ndan gösterdikleri stres tepkilerinin ?iddetini ve niteli?ini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemektir. Bu araç, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara çocuklardaki **travma sonras? stres bozuklu?u** (TSSB) semptomlar?n? saptamada yard?mc? olmay? hedefler.

Ölçek, adaptasyon çal??mas?nda belirtildi?i gibi, psikolojik de?erlendirme süreçlerinde h?zl? ve standart bir ölçüm sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen skorlar, klinik müdahale gereksinimini belirlemede önemli bir rol oynar.

Yap?

Ölçek, çocuklarda gözlemlenen travma sonras? stres tepkilerinin klinik olarak tan?mlanm?? üç ana semptom kümesini ölçmektedir. Bu yap?, Travma Sonras? Stres Bozuklu?unun temel diagnostik kriterlerine paraleldir ve 20 maddeden olu?maktad?r.

Ölçekteki alt boyutlar ?unlard?r:

Olay? Yeniden Ya?ama (Yeniden Deneyimleme)
Yok Sayma Kaç?nma (Kaç?nma ve Duygusal Küntle?me)
A??r? Uyar?lm??l?k (Hiperarousal)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda, e? zamanl? geçerlik (benzer ölçek geçerli?i) çal??mas? yap?lamam??t?r. Kaynak çal??mada bu durumun nedeni, o dönemde Türkiye'de çocuk popülasyonu için uygun, benzer psikometrik özelliklere sahip kar??la?t?rma ölçe?inin bulunmamas? olarak belirtilmi?tir. Bu nedenle, ölçe?in geçerlik de?erlendirmesi büyük ölçüde faktör yap?s? ve iç tutarl?l?k analizlerine dayanmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, tutarl? ve istikrarl? ölçümler sundu?unu göstermi?tir. Güvenirlik analizleri iki temel yöntem kullan?larak yap?lm??t?r: test-tekrar test yöntemi ve iç tutarl?l?k analizi.

Test-tekrar test yöntemi sonuçlar?na göre, ölçe?in güvenirlik katsay?s? **0.86** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, zaman içindeki ölçüm istikrar?n?n yüksek oldu?unu göstermektedir.
?ç tutarl?l?k analizi için kullan?lan **Cronbach Alfa** katsay?s? ise 0.75 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda kabul edilebilir bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ifade eder.

Faktör Analizi

Ölçek, kuramsal olarak **Travma Sonras? Stres Bozuklu?u** (TSSB) semptomlar?n? yans?tan üç alt boyutta yap?land?r?lm??t?r. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?, Türkçe uyarlamada da korunmu?tur. Bu üç faktör, toplam 20 maddeyi kapsamaktad?r ve travmatik tepkilerin temel bile?enlerini (Yeniden Ya?ama, Kaç?nma ve A??r? Uyar?lm??l?k) temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 20 maddeden olu?an, 3 alt boyutlu derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Kaynakta belirtilmemekle birlikte, ölçe?in çocuk ve ergen popülasyonuna yönelik oldu?u varsay?lmaktad?r.

Popülasyon Detaylar?: Travmatik bir olay ya?am?? veya risk alt?nda olan çocuklar.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r (1= hiçbir zaman - 5= ço?u

ARABPSYCHOLOGY.COM

zaman). Yüksek puanlar, travmatik stres tepkilerinin yüksek düzeyde oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Çocuk Ruh Sa?l???, TSSB, **Cronbach Alfa**, Ölçek Geli?tirme, Psikolojik De?erlendirme

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: erden@humanity.ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Gülsen Erden)

Yaz??ma Adresi: Sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 1999 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?leti?im: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Gülsen Erden ile ileti?ime geçilmesi önerilir (erden@humanity.ankara.edu.tr).

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

The original PDF can be downloaded here: cocuklar-icin-travma-sonrasi-stres-tepki-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Erden, G., K?l?ç, E. Z., Uslu, R. ?. ve Kerimo?lu, E. (1999). Çocuklar ?çin Travma Sonras? Stres Tepki Ölçe?i: Türkçe geçerlik, güvenirlik çal??mas?. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sa?l??? Dergisi*, *6*(3), 143-149.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?im sa?lanabilmektedir: scopemed.org

Çocuklar ?çin Travma Sonras? Stres Tepki Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 20 maddeden ve 3 alt boyuttan olu?maktad?r:

Olay? Yeniden Ya?ama (Madde say?s? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)
Yok Sayma Kaç?nma (Madde say?s? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)
A??r? Uyar?lm??l?k (Madde say?s? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Derecelendirme 5'li Likert format?ndad?r (1= hiçbir zaman - 5= ço?u zaman).

ARABPSYCHOLOGY.COM